

MALTA

QORTI CIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF

LAWRENCE MINTOFF

Seduta ta' l-24 ta' Marzu, 2015

Citazzjoni Numru. 1658/1998/1

Paul Pullicino

vs

George u Victoria konjuġi Camilleri

Il-Qorti,

Rat iċ-Ċitazzjoni preżentata mill-attur **Paul Pullicino** fl-10 ta' Awwissu, 1998, fejn ippremetta u talab kif ġej:

“Illi l-konvenuti huma debituri tal-attur;

Illi l-konvenut intrabtu li jħallsu d-dejn tagħhom mal-attur permezz ta' kambjali minnhom aċċettati u skaduti; u

Illi l-konvenuti naqsu li jħallsu ħamsa u għoxrin (25) kambjala ta' tnejn u erbgħin lira Maltija (Lm42) -il waħda, skaduti fl-1 ta' Frar, 1996, fl-1 ta' Marzu, 1996, fl-1 ta' April, 1996, fl-1 ta' Mejju, 1996, fl-1 ta' Ġunju, 1996, fl-1 ta' Lulju, 1996, fl-1 ta' Awwissu, 1996, fl-1 ta' Settembru, 1996, fl-1 ta' Ottubru, 1996, fl-1 ta' Novembru, 1996, fl-1 ta' Diċembru, 1996, fl-1 ta' Jannar, 1997, fl-1 ta' Frar, 1997, fl-1 ta' Marzu, 1997, fl-1 ta' April, 1997, fl-1 ta' Mejju, 1997, fl-1 ta' Ġunju, 1997, fl-1 ta' Lulju, 1997, fl-1 ta' Awwissu 1997, fl-1 ta' Settembru, 1997, fl-1 ta' Ottubru, 1997, fl-1 ta' Novembru, 1997, fl-1 ta' Diċembru, 1997, fl-1 ta' Jannar, 1998, u fl-1 ta' Frar, 1998, annessi maċ-Ċitazzjoni u mmarkati Dok. A sa Y; u

Illi l-bilanċ totali dovut mill-konvenuti huwa ta' elf u ħamsin lira Maltin (Lm1050); u

Illi l-konvenuti, għalkemm interpellati diversi drabi biex iħallsu d-dejn tagħhom versu l-attur, baqgħu inadempjenti; u

Illi l-ammont mitlub mill-attur huwa veru, likwidu u ċert u, fil-fehma tal-attur, il-konvenuti m'għandhomx eċċezzjonijiet validi x'jopponu kontra t-talba attriċi.

Jgħidu, għalhekk, il-konvenuti, għaliex dina l-Onorabbli Qorti m'għandhiex:

(1) tiddeċiedi l-kawża bid-dispensa tas-smiġh a tenur tal-artikolu 167 tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili (Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta); u

(2) konsegwentement, tikkundanna lill-konvenuti jħallsu lill-attur is-somma ta' elf u ħamsin lira Maltin (Lm1,050) import ta' ħamsa u għoxrin (25) kambjala aċċettati mill-konvenuti u skaduti fid-dati fuq imsemmija li l-konvenuti naqsu li jħallsu.

Bl-ispejjeż, inklużi dawk tal-ittra interpellatorja tal-15 ta' Mejju, 1998, u bl-imgħaxijiet kummerċjali mid-data tal-iskadenza ta' kull kambjala kontra l-konvenuti li huma minn issa ingunti għas-subizzjoni."

Rat id-digriet ta' din il-Qorti kif diversament presjeduta tal-11 ta' Awwissu, 1998 fejn ċaħdet it-talba tal-attur biex din il-kawża tiġi deċiża bid-dispensa tas-smiġh a tenur tal-artikolu 167 et seq. tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili (Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta).

Rat in-Nota ta' Eċċezzjonijiet ippreżentata mill-konvenuta **Victoria Camilleri** fis-27 ta' Novembru, 1998, fejn ippremettiet u eċċepiet kif ġej:

"1. Illi l-konvenuta Victoria Camilleri isseparat legalment mill-konvenut George Camilleri fl-10 ta' Novembru, 1998, b'kuntratt ippubblikat fl-atti tan-nutar Dr Nicholas Vella u għalhekk għandha tiġi liberata mill-osservanza tal-ġudizzju.

2. Illi fl-istess kuntratt tal-10 ta' Novembru, 1998, il-konvenut George Camilleri assumma dan id-debitu."

Rat in-Nota ta' Eċċezzjonijiet li ġiet ippreżentata mill-konvenut **George Camilleri** fil-15 ta' Marzu, 1999 fejn ippremetta u eċċepixxa kif ġej:

"1. Illi t-talba tal-attur għall-ħlas ta' elf u ħamsin lira Maltija (Lm1,050) hija nfondata, peress li kif se jirriżulta waqt it-trattazzjoni tal-kawża l-konvenuti kienu bi ftehim mal-attur ġew meħlusa mid-dejn.

Bl-ispejjeż kontra l-attur li huwa minn issa ngunt in subizzjoni."

Rat il-kontro-talba li ġiet ippreżentata mill-konvenut rikonvenzjonanti **George Camilleri** kontra l-attur rikonvenzjonat **Paul Pullicino** li ġiet ippreżentata fil-15 ta' Marzu, 1999, fejn ippremetta u għamel is-segweni talbiet:

"Illi l-esponent u martu Victoria Camilleri kienu akkwistaw mingħand l-attur il-vettura tal-marka Fiesta bin-numru T-0310;

Illi b'referenza għal dan il-bejgħ l-attur kien ħareġ numru ta' kambjali fl-ammont ta' tnejn u erbghin lira Maltija (Lm42) kull waħda;

Illi fis-26 ta' Diċembru 1995 l-esponent kellu incident awtomobilistiku ġewwa St. Joseph High Road, Fleur-de-Lys waqt li kien qiegħed isuq din il-vettura;

Illi sussegwentement il-kontendenti kienu ftehm li l-attur jieħu lura l-vettura u l-konvenuti jiġu meħlusa mid-dejn;

Jgħid għalhekk l-attur għalfajn għar-raġunijiet fuq premissi din il-Qorti m'għandhiex:

- 1. Tiddikjara li l-konvenuti m'għandhom l-ebda obbligazzjoni li jhallsu xi flejjes riżultanti mill-imsemmija kambjali.*
- 2. Tikkundanna lill-attur sabiex fi żmien qasir u perentorju li tistabbilixxi din il-Qorti jirritorna lura lill-konvenuti dawn il-kambjali kollha li għandu fil-pussess tiegħu u li ġew iffirmati mill-konvenuti bħala aċċettanti.*
- 3. Fin-nuqqas tordna kontra l-attur il-hruġ ta' mandat in factum sakemm huwa jottempera ruħu mal-ordni tal-Qorti.*

Bl-ispejjeż kontra l-attur li huwa minn issa ngunt in subizzjoni”.

Rat in-Nota ta' Eċċezzjonijiet tal-attur rikonvenzjonat **Paul Pullicino**, għall-kontro-talba tal-konvenut rikonvenzjonanti **George Camilleri**, fejn ippremetta u eċċepixxa dan li ġej:

“(1) Preliminarjament l-azzjoni attriċi hi azzjoni kambjarja u, in linea mal-ġurisprudenza kostanti tal-Qrati nostrali, fl-azzjoni kambjarja huma permessi biss eċċezzjonijiet li jikkontestaw il-validità formali tal-kambjala in kwantu jallegaw li din fuq il-wiċċ tkun monka f'xi waħda mill-elementi kostituttivi essenzjali tagħha kif trid il-liġi.

(2) Illi, għalhekk, għaladarba l-konvenut George Camilleri ma kkontestax il-validità formali tal-kambjali Dok. A sa Y, kemm l-eċċezzjonijiet kif ukoll ir-rikonvenzjoni konsegwenzjali huma irriti, u skont l-istess ġurisprudenza kostanti tal-Qrati nostrali, mhumix permessibbli f'azzjoni kambjarja u, konsegwentement, semmai, jekk il-konvenut jidhirlu li għandu xi pretensjonijiet kontra l-attur għandu jiddeduċi f'kawża separata.

(3) Subordinatament u mingħajr preġudizzju għas-suespost, mhuwix minnu illi l-attur qatt ftiehem mal-konvenut illi jieħu lura l-vettura u ma jitlobx aktar ħlas mill-konvenuti.

Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.”

Rat l-atti proċesswali.

Hadet konjizzjoni tal-provi kollha miġbura.

Rat is-surroga datata 18 ta' Settembru 2014 fejn din il-kawża giet assenjata lil din il-Qorti kif inhi llum presjeduta.

Rat is-sottomissjonijiet bil-miktub tal-partijiet.

Rat il-verbal tas-seduta tal-11 ta' Frar, 2015 fejn il-kawża thalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat:

Illi l-attur biegh lill-konvenuti karozza tat-tip Fiesta bin-numru T-0310 għall-prezz ta' Lm2,200 u mal-bejgh ta' din il-karozza kienu gew mahruġin minnu b'kollox 55 kambjala, kull waħda ta' tnejn u erbgħin Lira Maltin (Lm42).

Illi jirriżulta li l-konvenuti George Camilleri u martu Victoria kienu qegħdin regolarment jagħmlu l-pagamenti dovuti ta' kull xahar, u fil-fatt jirriżulta mill-provi li l-konvenuti kienu leħqu hallsu sitt (6) kambjali.

Illi fis-26 ta' Dicembru 1995 il-konvenut George Camilleri kellu incident awtomobilistiku gewwa St. Joseph High Road, Fleur-de-lys waqt li kien qiegħed isuq din il-karozza mertu tal-kawża.

Illi jirriżulta mill-provi li l-ħsarat li ġarbet din il-karozza kienu jammontaw għal Lm1075¹.

---

¹ Xhieda ta' Tony Vassallo a fol. 89.

Illi jirriżulta ukoll mill-provi illi wara dan l-inċident l-konvenuti kienu waqfu jħallsu dawn il-kambjali.

Illi l-konvenuti jgħidu illi huma waqfu jħallsu l-kambjali għaliex huma kienu ftehm u mal-attur li dan jieħu lura l-karozza u ma jitlobx aktar ħlas minn għandhom, ħlief, skont huma, għall-aħħar żewġ kambjali, dawk ta' Diċembru 1995 u ta' Jannar 1996 biss, liema kambjali fil-fatt kienu tħallsu minnhom.

Illi da parti tiegħu, l-attur xehed illi l-konvenut George Camilleri kien tah ir-*wreck* tal-karozza u qallu illi kien ser jithallas tal-ħsarat fil-karozza mill-assigurazzjoni tal-karozza li kienet daħlet fih fl-inċident inkwistjoni. Madankollu l-assigurazzjoni ma ħallsitx u l-attur xehed illi xorta għad baqa' bilanċ dovut lilu mill-konvenuti.

It-talba tal-attur f'din il-kawża hija għall-elf u ħamsin lira Maltin (Lm1050). L-attur xehed illi mill-ammont illi kien oriġinarjament dovut mill-konvenuti għall-karozza, huwa naqqas s-sitt (6) kambjali li diġà kienu tħallsu mill-konvenuti kif ukoll naqqas l-ammont illi huwa kiseb għar-*wreck value* tal-karozza. Biex ikopri dan l-ammont tar-*wreck value*, huwa irritorna lill-konvenuti 24 kambjala, u żamm 25 kambjala għal bilanċ li għad fadal, li huma l-mertu ta' din il-kawża.

Illi dawn il-kambjali ġew ippreżentati bħala dokumenti A sa Y minn fol. 5 sa 17 tal-proċess.

Illi l-attur jgħid illi l-konvenuti naqsu li jħallsu hamsa u għoxrin (25) kambjala ta' tnejn u erbghin lira Maltija -il waħda (Lm42), skaduti fl-1 ta' Frar, 1996, fl-1 ta' Marzu, 1996, fl-1 ta' April, 1996, fl-1 ta' Mejju, 1996, fl-1 ta' Ġunju, 1996, fl-1 ta' Lulju, 1996, fl-1 ta' Awwissu, 1996, fl-1 ta' Settembru, 1996, fl-1 ta' Ottubru, 1996, fl-1 ta' Novembru, 1996, fl-1 ta' Diċembru, 1996, fl-1 ta' Jannar, 1997, fl-1 ta' Frar, 1997, fl-1 ta' Marzu, 1997, fl-1 ta' April, 1997, fl-1 ta' Mejju, 1997, fl-1 ta' Ġunju, 1997, fl-1 ta' Lulju, 1997, fl-1 ta' Awwissu 1997, fl-1 ta' Settembru, 1997, fl-1 ta' Ottubru, 1997, fl-1 ta' Novembru, 1997, fl-1 ta' Diċembru, 1997, fl-1 ta' Jannar, 1998, u fl-1 ta' Frar, 1998.

Illi da parti tagħha, il-konvenuta Victoria Camilleri teċċepixxi illi t-talbiet tal-attur huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu respinti.

Illi l-konvenuta Victoria Camilleri tgħid illi hija isseparat legalment mill-konvenut George Camilleri fl-10 ta' Novembru, 1998, b'kuntratt ippublikat fl-atti tan-Nutar Dr. Nicholas Vella u għalhekk għandha tiġi liberata mill-osservanza tal-ġudizzju, stante illi fl-istess kuntratt tal-10 ta' Novembru 1998, il-konvenut George Camilleri assumma dan id-debitu.

Il-kwistjoni bejn il-partijiet

Il-konvenuti jsostnu li huma kienu ftehm u mal-attur illi l-attur kellu jieħu r-*wreck* tal-karozza u jaħfrilhom il-bqija tad-dejn li kien għad hemm fuq il-

karozza, għajr l-ekwivalenti ta' żewġ kambjali li huma kienu ħallsuh tagħhom kif mifthiem. George Camilleri xehed:

“Li qalli Pullicino kien li huwa lest li jieħu lura l-karozza u li kull ma kelli nagħmel jiena huwa li nħallas l-aħħar żewġ kambjali li kienu skadew u li jien kont għadni ma ħallastx”.²

Min-naħa tiegħu l-attur jgħid li dak li kienu qablu dwaru kien li apparti li huwa jieħu r-wreck tal-karozza mingħand il-konvenuti, huwa kellu jithallas tal-ħsarat li ġarbet il-karozza mill-kumpannija tal-assigurazzjoni tal-persuna li ħabtet mal-karozza misjuqa mill-konvenut, u f'każ li ma jithallasx mill-kumpannija tal-assigurazzjoni, kellhom iħallsuh il-konvenuti. Paul Pullicino xehed:

“Jien nikkonferma li kont għamilt ftehim mal-konvenuti, fis-sens li jekk l-insurance ma tħallasx, çjoè l-insurance ta' Laferla tal-karozza li kienet daħlet fihom, jew li kienet involuta fl-inċident awtomobilistiku, allura kienu jħallsu huma”.³

Kien għalhekk li l-attur ta lura lill-konvenuti 24 kambjala ekwivalenti għall-valur tar-wreck u żamm għandu l-bqija tal-kambjali, çjoè 25 kambjala sabiex ikun jista' jithallas mill-konvenuti jekk ma tħallsux il-kumpannija tal-assigurazzjoni tal-karozza li ħabtet mal-konvenut George Camilleri.

---

² A fol. 110 tal-proċess.

³ A fol. 125 tal-proċess.

Il-konvenuta Victoria Camilleri fix-xhieda tagħha qalet illi żewġha George Camilleri kien beża' jiffirma l-claim tal-insurance għax meta mar jiffirma l-claim relattiv, sab claim ta' żewġ daqqiet u beża' jiffirma għax haseb li se jidhol f'xi inkwiet:

“Bqajna li r-raġel tiegħi kellu jmur għand tal-insurance biex jiffirma l-claim relattiv għall-ħabta, però meta dan mar jiffirma, sab claim ta' żewġ daqqiet, id-daqqa li kellha meta tajnieha lura lil Pullicino u daqqa oħra li saret wara. Ir-raġel tiegħi beża' jiffirma għax haseb li se jidhol f'inkwiet”.⁴

Min-naħa tiegħu l-attur jgħid li huwa ma kienx tħallas mill-kumpannija tal-assigurazzjoni tal-karozza li daħlet fil-karozza misjuqha mill-konvenut George Camilleri, peress li l-kumpannija tal-assigurazzjoni kienet tat it-tort għall-incident lill-konvenut George Camilleri.

Konsiderazzjonijiet legali dwar it-talba attriċi

L-azzjoni in ezami hija magħrufa bhala l-“*actio cambiaria*”. L-attur huwa d-detentur ta' 25 kambjala għall-valur komplessiv ta' Lm1050, illi huwa l-ammont mitlub permezz tal-kawża odjerna. Fil-kors tal-kawża, l-attur esebixxa l-25 kambjala li baqgħu fil-pussess tiegħu fl-original tagħhom.⁵

---

⁴ A fol. 96.

⁵ A fol. 5 et seq. tal-proċess.

Il-konvenuti mhumie x jikkontestaw il-validità tal-kambjali, skaduti u dovuti kwantu għall-pagament li jidher fuqhom. Il-konvenuti iżda jgħidu illi d-dejn dovut lill-attur gie maħfur peress illi l-partijiet hekk ftehm u meta l-konvenuti irritornaw lill-attur ir-*wreck* tal-karozza.

Jirriżulta mill-provi illi l-attur Paul Pullicino biegh ir-*wreck* tal-karozza, u zamm għalih ir-*wreck value*. Mhuw iex ikkontestat illi ir-*wreck value* kien jammonta għall-valur ta' 24 kambjala, għaliex l-attur Paul Pullicino fil-fatt irritorna 24 kambjali lill-konvenuti.

Izda fir-rigward tal-kambjali mertu ta' din il-kawża, u ċjoè il-25 kambjala li zamm għandu l-attur, l-attur jgħid illi dawn ma gewx maħfura, għaliex l-kumpannija tal-assigurazzjoni tal-konvenut George Camilleri ma ħallsitx lill-attur għad-danni għaliex din qalet illi l-inċident seħħ tort tal-konvenut. Dwar il-fatt illi l-assigurazzjoni ma ħallsitx xehed ukoll Tony Vassallo⁶, is-surveyor ta' Laferla Insurance, il-kumpannija tal-assigurazzjoni tal-karozza li daħlet fil-karozza misjuqa mill-konvenut George Camilleri. Vassallo ikkonferma li:

“Laferla Insurance kienu jkopru l-vettura l-oħra li kienet involuta f’dan l-inċident, u mhux il-vettura li fuqha sar is-survey. Safejn naf jien, l-insurance, ċjoè Laferla ma kienux ħallsu, peress illi l-klijent ta’ Laferla ma kienx għamel il-claim relattiv. Is-survey sar, però dan sar mingħajr preġudizzju”.

---

⁶ A fol. 89.

Da parti tagħha, il-konvenuta Victoria Camilleri tgħid illi wara li l-attur Pullicino ħa lura l-karozza, huma iffirmaw żewġ kambjali oħra sabiex ikopru l-ammont li suppost kien diġà tħallas, iżda li kien għadu ma tħallasx, u li imbagħad hija u l-konvenut l-ieħor u l-attur ftehm u illi id-dejn ta' bejniethom kien spiċċa għal kollox.

Joseph Rapa⁷ xehed illi l-ftehim bejn George Camilleri u Paul Pullicino kien illi dan tal-aħħar jieħu l-karozza u li l-konvenuti jħallsu biss żewġ pagamenti u xejn aktar, u illi dan il-ftehim kien sar quddiemu.

Però jibqa' l-fatt illi l-attur għadu fil-pussess tal-kambjali. Dan imur kontra dak li qiegħdin jallegaw il-konvenuti u ċjoè illi d-dejn gie maħfur. Li kieku dan huwa minnu, il-konvenuti imisshom assiguraw rwieħhom illi jingħataw lura mill-attur il-kambjali li skont huma kienu ġew maħfura. Minn imkien ma jirrizulta illi l-konvenuti talbu l-konsenja materjali lura tal-kambjali. Kien assolutament fl-interess tagħhom li jagħmlu dan, għax il-pussess tal-kambjali mill-attur, jibqa' jassoggetta lill-konvenuti għall-azzjoni kambjarja għall-ħlas tagħhom.

La darba l-attur ma ntalabx illi jirrilaxxa il-kambjali favur il-konvenuti, dan għandu jitittiehed bħala prova li l-ftehim allegat mill-konvenuti illi l-ammont rimanenti dovut qiegħed jigi maħfur, fil-fatt qatt ma sar.

---

⁷ A fol. 105.

Rinfaccjata b'dawn iż-żewġ verżjonijiet konfligġenti dwar x'għe eżattament mifthiem mill-partijiet, fil-fehma ta' din il-Qorti hija aktar verosimili u attendibbli l-verżjoni li tal-attur, ċjoè li l-konvenuti ma kellhom iħallsu xejn f'każ li jithallas għall-bilanċ dovut mill-kumpanija tal-assigurazzjoni tal-karozza li daħlet fil-karozza misjuqa mill-konvenut George Camilleri, milli l-verżjoni tal-konvenuti li l-partijiet kienu ftehm u li l-bilanċ dovut jinħafer billi l-attur jieħu *r-wreck value* u l-konvenuti jħallsu biss ta' żewġ kambjali oħra.

Għalhekk jibqa' l-fatt li l-attur Paul Pullicino għad għandu fil-pussess tiegħu il-kambjali u l-ligi tagħti lill-kambjali saħħa ta' titolu eżekuttiv għand min ikunu. Għal dawn ir-raġunijiet għandha tigi miċhuda l-eċċezzjoni tal-konvenut George Camilleri li l-konvenuti ġew meħlusa mid-dejn.

Fir-rigward tal-konvenuta Victoria Camilleri jiġi osservat dan li ġej. Għaladarba din il-konvenuta hija firmatarja fuq il-kambjali, hija wkoll debitorja tal-attur. Evidentement l-attur huwa estraneju għall-ftehim ta' separazzjoni bejn il-konvenuti li jittratta, fost l-oħrajn, dwar min kellu jħallas id-dejn lill-attur. U għaladarba iż-żewġ konvenuti huma firmatarji fuq il-kambjali, id-debituri tal-attur huma iż-żewġ konvenuti.

Għal dawn ir-raġunijiet għandha tigi miċhuda l-eċċezzjoni tal-konvenuta Victoria Camilleri, u b'hekk għandha tigi milqugħa t-talba tal-attur, bl-ispejjeż kontra l-konvenuti.

Konsiderazzjonijiet legali dwar il-kontro-talba

Illi f'din il-kontro-talba, il-konvenuti jgħidu li huma akkwistaw mingħand l-attur il-karozza tal-marka Fiesta bin-numru T-0310.

Illi l-attur kien ħareġ numru ta' kambjali fl-ammont ta' tnejn u erbgħin lira Maltija (Lm42) kull waħda li ġew iffirmati mill-konvenut u martu Victoria Camilleri.

Illi fis-26 ta' Dicembru 1995 il-konvenut George Camilleri kellu inċident awtomobilistiku ġewwa St. Joseph High Road, Fleur-de-Lys, waqt li kien qiegħed isuq din il-karozza.

Illi l-konvenuti jgħidu li sussegwentement huma kienu ftehm u li l-attur jieh u lura l-vettura u l-konvenuti jigu meħlusa mid-dejn.

Illi l-konvenuti jgħidu li minkejja dan il-ftehim, l-attur għadu sal-gurnata tal-lum jippretendi ħlas fuq il-kambjali.

Illi jigi osservat illi permezz ta' din il-kontro-talba, il-konvenut George Camilleri qiegħed jitlob lill-Qorti tiddikjara li huwa m'għandu l-ebda obligazzjoni li jħallas xi flejjes riżultanti mill-imsemmija kambjali, u jitlob

lill-Qorti tikkundanna lill-attur jirritorna lura lill-konvenuti dawn il-kambjali kollha li għandu fil-pussess tiegħu.

Illi da parti tiegħu, l-attur Paul Pullicino jgħid illi l-azzjoni attriċi hi azzjoni kambjarja u, in linea mal-ġurisprudenza kostanti tal-Qrati nostrali, fl-azzjoni kambjarja huma permessi biss eċċezzjonijiet li jikkontestaw il-validità formali tal-kambjala in kwantu jallegaw li din fuq il-wiċċ tkun monka f'xi waħda mill-elementi kostituttivi essenzjali tagħha kif trid il-ligi.

Illi, għalhekk, għadarba l-konvenut George Camilleri ma kkontestax il-validità formali tal-kambjali Dok. A sa Y, l-attur jgħid illi kemm l-eċċezzjonijiet kif ukoll ir-rikonvenzjoni konsegwenzjali huma irriti, u skont l-istess ġurisprudenza kostanti tal-Qrati nostrali, mhumienx permissibbli f'azzjoni kambjarja u, konsegwentement, jekk il-konvenut jidhirlu li għandu xi pretensjonijiet kontra l-attur għandu jiddeduċi dawn f'kawża separata.

L-attur rikonvenzjonat jeċċepixxi wkoll illi mhuwienx minnu li l-attur qatt ftiehem mal-konvenut illi jieħu lura l-karozza u ma jitlobx aktar ħlas mill-konvenuti.

Jigi osservat illi b'sentenza datata 31 ta' Lulju 2003⁸, din il-Qorti kif diversament ippresjeduta ċaħdet l-ewwel eċċezzjoni preliminari tal-attur rikonvenzjonat u dan peress li:

---

⁸ A fol. 77.

“Hu prinċipju li fl-azzjoni kambjarja m’għandhomx jiġu ammessi eċċezzjonijiet hekk imsejjhin “personali” li jistgħu jtawwlu b’mod esagerat il-qtugħ tal-istess azzjoni. Hemm però eċċezzjonijiet għal dan il-prinċipju u ċjoè bħal fil-każ in eżami fejn trid tiġi investigata l-allegazzjoni li bi ftehim il-partijiet immodifikaw jew eskludew l-eżerċizzju tal-azzjoni kambjarja da parti tal-attur”.

Għalhekk għandha tiġi kunsidrata l-kontro-talba fid-dawl tat-tieni u t-tielet eċċezzjoni tal-attur rikonvenzjonat.

Din il-Qorti tikkonkludi li l-konvenut George Camilleri ma jistax jirnexxi fil-kontro-talba tiegħu għaliex ma ppruvax li kien jeżisti ftehim li l-attur jieħu lura l-karozza u l-konvenuti jiġu meħlusa mid-dejn.

Kif intqal aktar ‘l fuq fil-konsiderazzjonijiet legali dwar it-talba, il-fatt illi l-attur ma ntalabx illi jirrilaxxa l-kambjali favur il-konvenuti, fuq bażi ta’ probabbiltà jingħad illi ma kienx hemm il-ftehim bejn il-partijiet li l-attur jieħu lura l-karozza u l-konvenuti jiġu meħlusa mid-dejn.

In vista tal-prinċipju legali *qui allegat probat* - l-obbligu tal-prova ta’ fatt imiss dejjem lil min jallegah. Għaldaqstant kien imiss lill-konvenuti rikonvenzjonati li jressqu l-prova biex jippruvaw il-kontra-talba tagħhom, u huma naqsu milli jressqu prova li m’għandhom l-ebda obligazzjoni li jhallsu l-bilanċ dovut kopert mill-imsemmija kambjali. Għaldaqstant din il-Qorti tikkonkludi li l-obbligazzjoni tal-konvenuti li jhallsu l-bilanċ dovut

kopert mill-imsemmija kambjali tirriżulta u għalhekk għandhom jigu miċhuda l-kontro-talbiet tal-konvenut rikonvenzjonat George Camilleri.

Decide

Għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti qiegħda:

- 1) tiċhad l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti;**
- 2) tiċhad il-kontro-talba tal-konvenut rikonvenzjonanti George Camilleri;**
- 3) tilqa' t-talba tal-attur u tikkundanna lill-konvenuti jħallsu lill-attur is-somma ta' elf u ħamsin liri Maltin (Lm1,050) ekwivalenti għal elfejn, erba' mija u ħamsa u erbgħin euro u 84 ċenteżmu (€2,445.84), import ta' ħamsa u għoxrin (25) kambjala aċċettati mill-konvenuti u skaduti li l-konvenuti naqsu li jħallsu.**

Bl-ispejjeż u bl-imgħaxijiet mid-data tal-iskadenza ta' kull kambjala kontra l-konvenuti, ħlief għall-ispejjeż relattivi għall-kontro-talba tal-konvenut rikonvenzjonant, li għandhom jiħallsu unikament mill-konvenut George Camilleri.

MOQRIJA

ONOR. DR. LAWRENCE MINTOFF LL.D.

IMĦALLEF

Frederick Stagno Navarra

Dep. Reg.

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----